

Het Naardermeer is een van de meest waardevolle laagveenmoerassen van West-Europa en een van de kroonjuwelen van Natuurmonumenten. De geschiedenis is bekend. In 1906 werd het Naardermeer de eerste aankoop van de in 1905 opgerichte Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland (nu: Natuurmonumenten), waarmee werd voorkomen dat het gebied zou degraderen tot Amsterdamse vuilnisbelt. Sindsdien heeft het Naardermeer de ruimte gekregen om zich te ontwikkelen tot een prachtig natuurgebied met tal van bijzondere soorten en habitats. Het is niet voor niets dat het Naardermeer is aangewezen als Natura 2000-gebied én beloond is door de Europese Commissie met een Europees Diploma voor excellent natuurbeheer.

Een vroege ochtend in mei, op de Muggenbult. Ik kijk uit over het Naardermeer en zie de purperreigers af en aan naar hun nesten vliegen in de rietkragen langs de Westtocht. In de verte klinkt het gehoept van een roerdomp. Toen ik hier net aankwam waren rietzanger, rietgors en blauwborst al volop aan het zingen, en nu mengt ook een Cetti's zanger zich in het ochtendkoor. En klinkt daar het geping van een groepje baardmannetjes uit het riet? Aan de horizon vliegen lange slierten aalscholvers vanuit de kolonie in het Jan Hagensbos in noordelijke richting naar het IJmeer en de Veluwerandmeren om te gaan vissen. Thuis, in de kolonie, wachten honderden nesten vol hongerige jongen. Wat een fantastisch gebied, zo midden in de Randstad!

Maar het is verre van zelfsprekend dat die natuur zich zo heeft kunnen ontwikkelen en behouden kan blijven. De druk vanuit de omgeving is groot. Altijd zijn er zichtbare en onzichtbare ontwikkelingen die de kwaliteit van het Naardermeer stevig onder druk zetten. Een onderwerp dat de laatste jaren terecht veel aandacht heeft gekregen is het effect van stikstofdepositie voor de na-

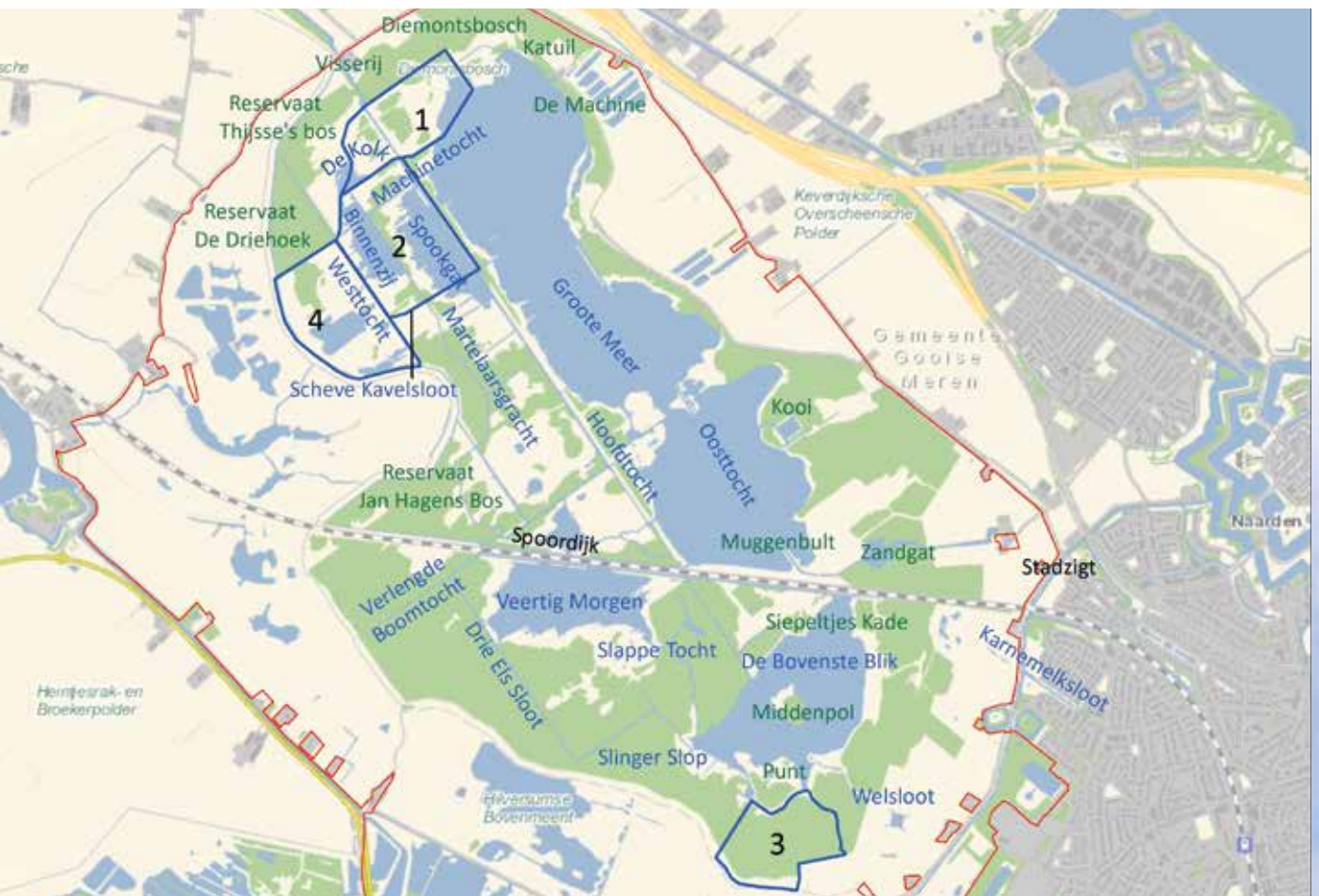
● Francine Hijmans van den Bergh, samen met Nico Jonker en Edo Goverse tijdens otteronderzoek in het Naardermeer.

tuur. Iets waar wij ook veel mee te maken hebben. Het verwijderen van organisch materiaal, waarin stikstof opgeslagen zit, is een groot onderdeel van het natuurbeheer. Doen we dat niet, dan verdwijnen bijzondere habitats als veenmosrietlanden en het trilveen binnen *no time*. De effecten van klimaatverandering zoals grote droogte of heel veel neerslag in korte tijd vormen een behoorlijke uitdaging. We zullen nooit klaar zijn met natuurbeheer. Elke dag wordt hard gewerkt om het Naardermeer te beschermen, te behouden en te ontwikkelen.

In 2016 mocht ik starten als gebiedsmanager van de beheereenheid Gooi en Vechtstreek van Natuurmonumenten, met daarin het Naardermeer. Samenwerking is het credo. Binnen het team hebben we boswachters natuurbeheer, boswachters communicatie & beleven, boswachter ecologie, vrijwilligerscoördinatie, toezicht en handhaving, *public affairs* en administratieve en financiële ondersteuning. We zorgen met elkaar voor het natuurbeheer, het gebouwenonderhoud, de wandel- en fietsroutes, de informatievoorziening, de vaarexcursies, de

het Naardermeer!

● Kaart van Naardermeer met toponiemen en nummers van proefvlakken (zie pagina 33).

contacten met overheden, de veiligheid in het gebied en nog veel meer. Samen met heel veel vrijwilligers werken we hard om de natuur in het Naardermeer te beschermen en te behouden.

In dit nummer wordt uit de doeken gedaan wat het Naardermeer allemaal te bieden heeft, zowel onder water als op het land. Lees mee over de veranderingen in de visstand door de jaren heen en hoe het gaat met de bijzondere kranswiervegetaties. De grote zilverreigers weten het Naardermeer tegenwoordig te

vinden als veilige slaappleaats, en ook de broedvogelsamenstelling is de laatste decennia aardig veranderd. De lepelaar verdween en de aalscholvers namen in aantal af, terwijl de purperreigers juist weer de weg omhoog hebben gevonden, en hoe! Daarnaast wordt een inkijkje gegeven in de libellenwereld van het Naardermeer. Een soort als de groene glazenmaker staat onder druk, terwijl een landelijk schaarse soort als de bruine korenbout hier enorme dichtheden bereikt. En wat te denken van de recente vestiging van de sierlijke witsnuitlibel of de ot-

ter? Maar ook de toekomst komt aan bod. Wat zit er binnenkort allemaal in het vat om het Naardermeer nóg robuuster en daarmee toekomstbestendiger te maken? Het artikel over de Schil gaat daar dieper op in.

Dit, en nog veel meer, kunt u in deze prachtige editie van *tussen Duin & Dijk* lezen. Veel leesplezier!

Francine Hijmans van den Bergh
Gebiedsmanager Gooi en Vechtstreek
Natuurmonumenten

● Foto's: Luc Hoogenstein.